

Az Újvidéki Rádió az országos hangjátékszemlén

Fesztivál előtti beszélgetés Ivan Horoviccól és Argyelán Istvánnal

Hangjáték-irodalmunk idei, sorrendben XII. országos fesztiválját május 12-étől 18-áig Ohridban tartják meg a Szkopjei Rádió szervezésében. Ebből az alkalomból beszélgettünk el Ivan Horoviccól, az Újvidéki Rádió dramaturgjával és Argyelán Istvánnal, a Gyermekrádió szerkesztőjével. Mindkettőjüktől ugyanazt kérdeztük: milyen művel szerepelnek a szemlén, milyen sikerre számíthatnak, és mit várnak a találkozótól?

Ivan Horovic: — Rádiószínházunk hosszabb latolgatás után és a művészeti tanács döntésére Branimir Šćepanović Elítelték és Tomislav Ketig A versenyző és az aligátor című művét nevezte be. Mindannak ellenére, hogy a hallgatóknak még nem volt alkalmuk megismerniük e hangjátékokat, meggyőződésünk, hogy ez a két mű témája, rádiófonikus-sága, a rendezés, a színészek játéka és a szövegben rejlő lehetőségek szerint is méltán képvisel bennünket a szemlén. Más szóval bizunk benne, hogy az eddigi rendezvényeken szerzett hírnevünket és a rendezési, színészi, technikai kivitelezésben elért színvonalat ezúttal is sikerül megőriznünk. Röviden a két darabról csak annyit, hogy az Elíteltékben a korszerű dramaturgiai törekvések összegeződnek, a két főhős (ő és elítelt) alakjának igen finom lélektani rajzával kiegészítve. A versenyző és az aligátor-ban pedig egy könnyed, mindennapi tragi-

komikus történetet elevenítünk meg a házasság témájára. Šćepanović művét Szilágyi László, Tomislav Ketig művét viszont Varga István rendezte. A szerepeket Sántha Sándor és Nagygyellért János, Jordán Erzsébet és Váradi Hajnal alakítják.

Argyelán István: — A Gyermekrádió szerkesztősége Saffer Pál A kislíú és a kutyája és Foky István Az utolsó rossz gyerekek vakációja c. művét küldi a fesztiválra. Választásunk tehát két vajdasági szerzőre esett, és reméljük, hogy ez a két mű van olyan színvonalú, hogy méltán képviseljen bennünket. A két hangjáték tartalmilag is elüt egymástól, és így a fesztivál résztvevői jobb áttekintést kapnak műsorunkról. A kislíú és a kutyája véleményünk szerint az utóbbi időben szerkesztőségünknek benyújtott hangjátékok sorában a jobbak közé tartozik, mind mondanivalója, mind feldolgozása szerint. A másik hangjátékban főként a színészi, rendezői és a technikai kivitelezést tartjuk jónak. A színészek közül, első sorban az igen összetett szerepet játszó Ferenci Jenő sikerére számítunk, Saffer művében viszont a kislíú alakító Sumaher Ottó teljesítményében bizunk. Szerpelesükről tehát azt mondhatom, hogy az idén is számítunk díjra. Eddig ugyanis még mindig megálltunk a he-

lyünket a többi hét rádióállomással szemben, és reméljük, tarsolyunk most sem marad üres.

— És ha épp nem kapnak díjat?

— Számunkra akkor is érdekes lesz a fesztivál, mert minden ilyen szemle tanulmányos, és megmutatja: ki mennyit fejlődött egy év alatt, hol tart, milyen új törekvései vannak stb. Annál is inkább, mert a belgrádi, zágrábi és a ljubljani rádió állandó pályázataival valószínűleg a zágrábiak pályázatára 160 mű futott be.

Ivan Horovic: — Minden fesztivál egy meghatározott helyzetről tudósít. Az idén a felnőtteknek írt hangjátékok versenyében a zágrábiak távol maradnak, mivel ők adják a bíráló bizottságot. Természetesen, hogy az évente ötven-hatvan hangjátékot bemutató rádióállomásoknak, mint amilyen a ljubljani és a belgrádi, nagyobb az esélyük. Ez azonban nem jelenti, hogy a szarajevói, a szkopjei, a priština, a kopri vagy az Újvidéki Rádió nem szólhat bele a versenybe. Egyébként a fesztivál nemcsak a versenyek miatt lesz érdekes, hanem azért is, mert néhány olyan tanácskozást tartanak, amelyekben a közönség és a műsor, a sztereofonikus rádiójátékok és a nemzetközi csereakciók kérdéseit is napirendre tűzik.

SZÜCS Imre

Hűtlen mozinézők

Az utóbbi tíz év alatt Európa-szerte megcsappant a mozinézők száma. A film elveszítette régi varázsát, az emberek szívesebben ülnek otthon a tévé előtt, s kényelmesen papucsban nézik a műsort. A mi vidékünk sem kivétel. Hogy ez így van, erre abból lehet következtetni, hogy már régóta nincs tolongás a belépőjegyért, az egykori sorban állás egyszerű s mindenkorra a múlté. Másrészt pedig abból, hogy ha a mozinézőt érdeklí valamelyik film, idejében meg kell néznie, mert gyakran megtörténik, hogy másnap vagy harmadnap leveszik a műsorról.

A számok nyelvére lefordítva a fenti következtetés annyit jelent, hogy tavaly Vajdaságban kétféleképpen kevesebb belépőjegyet adtak el, mint tavalyelőtt, az újvidéki Zvezda mozivállalat tíz mozijában pedig 182 000-rel csökkent a mozinézők száma. Ez év első negyedében még 52 000 néző pártolt el a mozihoz. Átlagosan véve a vetítési termék még félig sem teltek meg, kapacitásuknak mindössze 48 százalékát használták ki. Amióta a vállalat fennáll, az idén történt meg először, hogy a szilveszteri műsorra nem kelt el minden jegy.

A belvárosi mozikban nem olyan szembetűnő a pangás, mert gyakrabban váltják a filmeket. Míg azelőtt egy-egy film átlag tíz napig volt műsoron, most csupán öt napig. Így aztán, habár aránytalanul megnövekedett az ország filmbehozatala, mégis egytől egyig minden produkciót bemutatnak Újvidéken. A külvárosi mozikban, továbbá a Zvezda vállalat futaki, kisa-čai és karlócai mozijában annál inkább észrevehető a nézők számának megcsappanása.

A helyzet okát vizsgálva, nem lehet kategorikus meg-

állapításokba bocsátkozni. A televízió kétségtelenül nálunk is nagymértékben hatott és hat arra, hogy sokan nem járnak többé moziba, vagy ha igen, akkor jóval ritkábban, mint valamikor. Nem lehet fő ok az sem, hogy a mozik nem elég kényelmesek, elavult a felszerelésük, hisz éppen a viszonylag jól felszerelt filmszínházakban feltűnően kicsi az érdeklődés. Ezt a körülményt mégsem hagyhatjuk figyelmen kívül, mert az igények mind nagyobbak, s a meglévő vetítési termék nemigen tudják kielégíteni. Itt kell megemlítenünk azt is, hogy a rendbontók, nevetlenül viselkedő csibészek is nagyon sok nézőt elriasztanak.

Fontos körülmény az élet-színvonal, mert a tapasztalat azt mutatja, minél magasabb, annál ritkábban járnak az emberek moziba. A közönség jelentős része fiatalokból és kis fizetésű emberekből tevődik össze. Ipari vállalataink gazdasági helyzete viszont ismeretes. Az embereknek nincs elég pénzüik. Ez az üzlet forgalmán is látszik. Érthető tehát, hogy ha le kell mondaniuk valamiről, akkor először a szórakozásról mondanak le.

Ezt a feltevést megvilágítja az a tény, hogy a hónap elején, a fizetés utáni napokban rendszerint több nézője van a filmeknek, mint a hónap második felében.

A műsor színvonala is valószínűleg az okok közé sorolható. Ha nem is a legnyomósabb, de ezt sem hagyhatjuk figyelmen kívül. Filmbehozatalunk meglehetősen főlhígult. Igaz, ugyanannyi jó filmet vásárolnak forgalmazóink, mint azelőtt, de sokkal több rosszat. Így még a szórakoztató filmek is rossz produkciók áradatában a szórakozni vágyó nézők számára érdekes filmek is sokszor elkerülnek a közönség figyelmét.

Jovanka Kemec, a Zvezda mozivállalat igazgatója szerint a televízió és az ipari vállalatok gazdasági helyzete okozza a nézők számának nagyarányú csökkenését. Valószínű azonban, hogy a többi okot sem lehet teljesen elhanyagolni.

Tény az, hogy évről évre mind kevesebb a moziba. Figyelembe véve ezt, optimizmusnak tűnik, hogy Újvidéken új filmszínház épül. Az építkezés mégis indokolt, mert az elpártolt nézők egy részét csakis úgy lehet újra megnyerni, hogy ha a mai követelményeknek megfelelő vetítési terem fogadja őket. A gazdasági helyzet mindenféleképpen javulni fog, az embereknek több pénzük lesz, a városban pedig jelenleg ugyanannyi filmszínház van, mint amikor a lakosok száma fele annyi volt, mint ma. Ráadásul a meglévő Zvezda mozi a terv szerint néhány év múlva lebontják. Az épülő filmszínház 800–850 ülőhelyes lesz, a legmodernebb felszereléssel látják el, amely lehetővé teszi a TODD-AO rendszerben készült filmek vetítését is. (ládi)

Jövőre — országos szemle!

Tizenkilenc középiskola tanulója a becsei vetélkedőn

Tavaly néhány önképzőkör tag a becsei gimnázium magyar tagozatának első nemzedékéből szinte öletszerűen, csupán tenniakarással, lelkesedéssel fűtve irodalmi vetélkedésre hívták ki a Vajdaság összes gimnáziumának önképzőköreit. A felhívás nagy visszhangot keltett, s az Ifjúsági Szövetség becsei központi vezetőségének segítségével hat gimnázium önképzőköreinek színe-java mérkőzött Becsén. Nagyszerűen sikerült a vetélkedő, és ez lendületet adott a szervezőknek. Az idén sokak követelésére kiterjesztették a vajdasági középiskolákra. Gimnáziumok, szakiskolák, ipari iskolák vettek részt benne — összesen tizenkilencen! A selejtezőkön, elődöntőkben félezerrel több középiskolás rajtolt. S ez a kulturális ifjúsági megmozdulás gyorsan terjed tovább, szűnik bizonyul az a keret is! Jövőre, a tervek szerint, országos ifjúsági kulturális szemle lesz Becsén!

A középiskolások vetélkedőjét most is a becsei önképzőkör és a központi ifjúsági vezetőség szervezte az Új Symposion szerkesztőségének védnöksége alatt. A döntőre április 27-én és 28-án került sor. Összesen hatvanegy középiskolás jutott az utolsó fordulójáig. Hat ágbán: humoreszk, novella,

Béla újvidéki gimnazista kitűnő humoreszkjét. A díjnyertesek mindannyian könyvjutalmat kaptak (a Fórum Könyvkiadó, a Dolgozók, az Új Symposion és a becsei Ifjúsági vezetőség könyvesomajjal) kivéve Fernbach Gábor zombori gimnazistát, akit a legjobb riportért a Magyar Szó szerkesztősége hétnapos jutalmazzal jutalmazott. A legaktívabb iskolának, a becsei gimnáziumnak Maurits Ferenc egy képét adományozta.

Bányai János a bíráló bizottság nevében ezt mondta: „Megállapítjuk, hogy az Irodalmi Vetélkedő fontos tényezőjévé vált a vajdasági középiskolások művészeti, irodalmi és anyanyelvi nevelésének. Eppen ezért a vetélkedőt, amelyen a résztvevők egyrészt egyéni tevékenységükről, másrészt kulturális igényeikről, szintjükéről adnak tanúbizonyságot, sikeresnek ítéljük meg. Ezért azt ajánljuk, hogy a szervező tegye hagyományossá, rendezze meg évről évre a vetélkedőt; az előkészítési és szervezési munkálatokba vonja be mindazokat a társadalmi tényezőket, amelyeknek érdeke és feladata a fiatalok általános kulturális és külön anyanyelvi nevelése.”

A vasárnapi kerekasztal-beszélgetésen sok minden

fényképesek tárjátát. Az irodalmi vetélkedőn kívül ifjúsági szavalkórúrok, népdalkórúrok, néptánc-csoportok, színjátszó csoportok szemléjét is megrendezik. A becselek nagyon lelkesek, s remélik, hogy támogatásra találjanak, úgyhogy jövő májusában a vajdasági nemzeti gyermekszínházszók szemléjével párhuzamosan a magyar nyelvű fiatalok országos kulturális találkozója is sor kerül a Tiszaparti városban.

KARTAG Nándor

PANORÁMA

Ammanban üzembe helyezték Jordánia első tévéadóállomását. Az ünnepségen jelen volt Husszein király is. Az adó egyelőre kísérleti jellegű, később két csatornán fog rendszeresen műsört közvetíteni.

-0-

Venjamin Pinczuk leningrádi szobrászművész már 44 éve kizárólag Lenin-szobrokat mintáz. Munkássága során körülbelül száz szobrot alkotott, melyek közül jó néhány általános elismerésben részesült. Legutóbbi alkotása a Kremlben felállított monumentális Lenin-émlékmu.

-0-

Walt Disney emlékére bélyeget hoz forgalomba szeptember elsején az amerikai posta. A hatcentes bélyeg árusítását Marceline-ben, Disney szülővárosában kezlik meg.

-0-

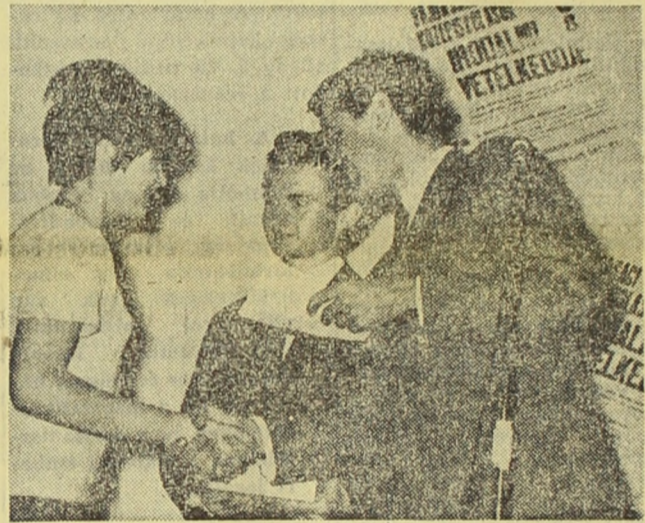
Tizenhárom eddig ismeretlen Majakovszkij-verset talált egy moszkvai egyetemista. Jurij Fegyinszkij, a központi állami levéltárban a rádió történetére vonatkozó dokumentumokat tanulmányozva tizenhárom olyan költeményre bukkant, amelyeknek ritmusa Majakovszkij verseire emlékeztette. A szakértők megállapították, hogy a versek összefüggésben vannak az egykori politikai eseményekkel. 1925. május 7-én a Pravda vezetőcikkét közölte a népközlönyről, s hamarosan a moszkvai rádió Majakovszkij versciklusát sugározta, mely az akció népszerűsítését célozta.

-0-

A New York-i Metropolitan múzeum szakemberei megállapították, hogy jó néhány festmény, amelyről eddig azt hitték, hogy Rembrandt alkotása, tulajdonképpen egy holland mester műve. A neves múzeum bejelentette, hogy jövőre tárlatot rendez, melyen az eredeti Rembrandt-alkotások mellett kiállítják azokat a festményeket is, amelyekről kétségtelenül sikerült megállapítani, hogy nem a nagy mester művei.

-0-

Pablo Picasso Egy darab vászon című színművét, amelyet 1959-ben írt, eddig még sehol sem adták elő. Ösbermutatóját az idén fogják megtartani Madridban. Picasso műve Jose Camilo Cela drámájával együtt lesz majd műsoron. Cela ezt a színdarabot Picasso külön kérésére írta. Még nem lehet tudni, hogy melyik színdarabban tartják meg a bemutatót, amely iránt máris nagy az érdeklődés.

(Dormán László felv.)

vers, kritika, riport műfajban és versmondásban mérkőztek.

Költeményeiért Soós József zentai, Danyi Magda szabadkai és Tóth Leonárda újvidéki középiskolás kapott díjat. Verseik jóval meghaladták a középiskolás szintet. Kellemes meglepetést keltett Komáromi Ágnes topolyai gimnazista objektív, érett kritikája Komáromi József Sándor Jó szó című kötetéről. A bíráló bizottságnak a versmondás díjazásakor volt a legnehezebb a dolga. Az első díjat Kollár Mária kapta Antigoné búcsúját-é előadásáért. Nem sokkal maradt el Basch Edit szabadkai és Botka Magdolna becsei lány szavaltata sem. Hatalmas tapssal jutalmazták Szkopál

elhangzott: a fiataloknak nagyobb műgonddal kellene megfogalmazni írásaikat, az iskolákban jelentéktelen a különféle művészeti csoportok munkája, kivéve az irodalmi önképzőköreket. Szó esett arról, hogy végre meg kellene határozni, hogy a magyar szakos tanárok milyen előadásmódot érvényesítsenek, a patetikus-e, vagy pedig a modern versmondást.

A vetélkedő sok lelkes tervvel, határozattal zárult: jövőre kibővítik a rendezvényt, a szlovéniai és horvátországi magyar nyelvű fiatalokat is bevonják. Az e hónapban tartandó becsei döntő sokoldalúbb lesz: a szervezők plakátpályázatot hirdetnek, s megnyitják a fiatal képzőművészek és

William Styron regénye kapta a Pulitzer-díjat

Pulitzer-díjjal tüntették ki William Styron The Confessions of Nat Turner (Nat Turner vallomása) című regényét. William Styron 1925. június 11-én született a Virginia állambeli Newportban. 1951-ben Feküdjetek a sötétben c. művével mutatkozott be az olvasóközönségnek. Műve nagy sikert aratott, s több nyelvre lefordították. Két további regénye, a Hosszú menetelés és a Gyűjtés fel ezt a házat a legjobb amerikai modern írók sorába emelte.

Pulitzer-díjas műve egy évvel ezelőtt jelent meg, s hónapokon át bestseller volt. E történelmi regényből hamarosan filmet forgatnak. A könyv Nat Turnerről (1800–1831) szól, aki a néger rabszolgák egyetlen lázadását vezette. 1831. augusztus 21-én Turner hét társával elindította a rabszolgák lázadását, mely két hónapig tartott. Ugyanezen év október 30-án bíróság elé állították, s pár napra rá felakasztották.